

BYZNYS & POLITIKA / Str. 25

Kdo se bojí Tomáše Pitra.

Podnikatel může mít i ve vězení vliv na byznys a politiku.

TÉMA / Str. 41

Z lesnických firem létají

třísky. Kvůli politice státních Lesů ČR hrozí kolaps celého oboru.

THE ECONOMIST / Str. 50

Hra s finančním ohněm.

Spíše než „finanční vynálezy“ jsou příčinou krize chamtivci.

Tydeník vydavatelství Economia / 12.-18. 4. 2012 / Cena 49 Kč / SR: 2,50 € /

www.ekonom.cz

ekonom 15

**NAŠTVANÍ
MILIARDÁŘI
PROTI VLÁDĚ
PSYCHOPATŮ**

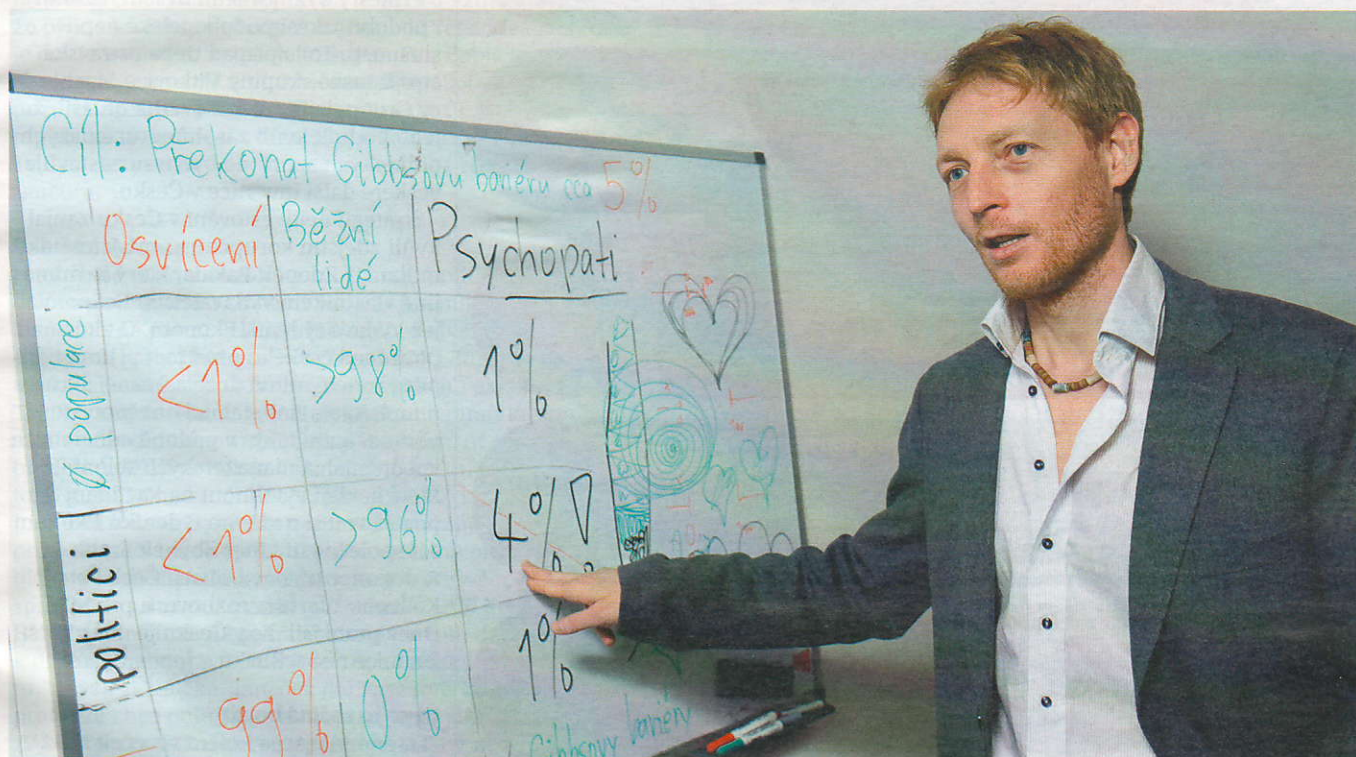
Design: Zuzana Brečanová

Zoom

Zatímco agónie politických struktur roste, formuje se tu významná síla. Bohatí byznysmeni svými vlivem mohou suplovat slabou občanskou společnost.

Naštvaní miliardáři proti vládě psychopatů

Bohatým byznysmenům dochází trpělivost s českými politiky. Sahají po kormidlu a připravují recepty, jak zachránit demokracii před kolapsem.

Jan Štětka

Časy, kdy vrcholem společenské angažovanosti českých byznysových boháčů byla záliba v buddhistických naukách, jsou dávno pryč. V posledních měsících dává část miliardářů najevo svoji odpovědnost za celek nebývalé silným zájmem o veřejné dění a o českou politiku. Není divu. Dlouholetý politický marasmus, který koncem března vyvrcholil odposlechovou aférou Bém-Janoušek, soudní úplatkářskou fraškou Věcí veřejných a postupným samovolným rozkladem reformní vlády Petra Nečase, nutí řadu slušných podnikatelů hlasitě křičet. Opoziční ČSSD totiž naději na změnu neskýtá a hrozí, že pokračující zkorumpovanost státní

Zatímco v běžné společnosti se vyskytuje asi jedno procento psychopatů, politika tento typ lidí enormně přitahuje – jsou jich tam celá čtyři procenta, říká Karel Janeček.

moci a demoralizace společnosti skončí spontánní vzpourou davů ve stylu Holešovské výzvy. Což by podle byznysmenů mohlo smést demokracii a nastolit systém tvrdé ruky.

Z prostředí byznysu proto už dlouho zaznívají vedle ostré kritiky i různé rady politikům, jakými změnami by šlo upustit páru v českém papiňáku a zachránit tak polistopadovou svobodu. Jenže premiér Nečas, koaliční předáci a ministři ➔

ANKETA:

Máme toho dost

Co říkají současné politické a vládní krizi čeští byznysmeni.

„Teď se všichni díváme, co to mezi Bémem a Janouškem bylo, ale každý politik a novinář v Praze to dávno věděl. Že dnes Kalousek koulí očima a dívá se, je taková forma šaškárny. Příště přijdou odposlechy Martina Romana s lidmi ze Škodovky nebo odposlechy Kalouska na téma kšeftů na obraně a s Kapschem. A budeme se zase divit, kde to žijeme.“

RADIM JANČURA, majitel firem Student Agency a RegioJet

„Opravdové demokracii jsme, stejně jako většina tohoto světa, ještě nedorostli. Prezidentský systém by byl z mého pohledu v současné situaci efektivnější a transparentnější. Samozřejmě by záleželo na osobě prezidenta, já bych si ho nejraději někde půjčil, třeba v Singapuru.“

JIŘÍ ŠIMÁNEĚ, majitel skupiny Unimex a aerolinek Travel Service

„Nic se dnes vlastně nedramatizuje, je to jen hra psychopata Bárty. Koalice má stále stejný program – prachy a moc. Naše hnutí ANO 2011 už začíná hledat lidi pro parlamentní volby, máme zájem o všechny slušné, co nekradou a chtějí udělat něco pro náš národ.“

ANDREJ BABIŠ, majitel skupiny Agrofert

„Čas na změnu nastal. Pokračování stavu a další degradace naší společnosti jsou již neúnosné. Paraziti, vydávající se za lobbyisty, dávno tahali nitky v projektech za miliardy a doslova páslí některé politiky. To není lobbying, ale překročení hranice práva a selhávání institucí.“

PAVEL TELIČKA, společník lobbistické kanceláře BXL

„Prokázalo se, že Věci veřejné jsou podvodníci. A to, co jsme viděli a slyšeli mezi Janouškem a Bémem, považuji za hanebné. Já jsem v tom období několikrát s Pavlem Bémem mluvil a myslel jsem si, že takový není. A co s tím vším? Nutno zachovat demokracii, ale ať se stárá jen o minimum věcí, ostatní ať se zprivatizuje a konkurence si s tím poradí.“

VLADIMÍR KOVÁŘ, majitel firmy Unicorn

„Dříve jsem do politiky nechtěl, ale teď cítím, že je zapotřebí angažovanost. Nečas je slabý a kroužkování při volbách nefunguje – zdiskreditovaná elita nevymře, protože si vychovává své nástupce. Chce to novou politickou stranu, kde by měla fungovat až polovojská kontrola, kdo tam vstoupí.“

PAVEL KOŘÁN, majitel firmy LaO

„Nejlepší cesta, jak z toho marasmu vylézt, by byla ukázka nějaké společenské síly. To znamená demonstrace. Hlavním z požadavků by měla být změna volebního systému, pokud to vláda odmítne, měla by odstoupit.“

KAREL JANEČEK, majitel firmy RSJ

„Tato vláda není protikorupční. Dělá zmatené reformy, zvyšují se daně. Tím se jen zpomalí ekonomika a peníze stejně vytečou dírami.“

STANISLAV BERNARD, majitel rodinného pivovaru Bernard

evidentně nemají dost síly. A tak pohár trpělivosti přetéká. Dnes už to není jen miliardář a vládce českého zemědělství Andrej Babiš, který chce – prostřednictvím svého hnutí ANO 2011 – vstoupit do vysoké politiky a dosáhnout její proměny. Známy lovec korupčníků a miliardář Karel Janeček avizuje turné po republice (viz rozhovor na straně 10), při němž chce debatovat s občany, a netají se radikálním cílem: chtěl by z politiky vyhnat bezskrupulózní psychopaty a sociopaty, kteří se v ní podle něho přemnožili a kteří ji dnes ovládají. Plánuje, že už na podzim by měly proběhnout výstražné demonstrace nutící vládu ke změně volebního systému.

Protesty byznysmenů ovšem nabírají i podobu jakési podnikatelské neposlušnosti. To je případ třeba ostravské strojírenské skupiny Vítkovice Machinery Group, jejíž šéf Jan Světlík ohlásil, že jeho podnik kvůli zásahům tuzemských politických sporů do byznysu zastavuje veškeré další investice v Česku.

Strategii neinvestování v Česku zaujal kvůli zdejším korupčním poměrům také miliardář Zdeněk Bakala, který je mimo jiné vlastníkem vydavatelství Economia, jež vydává týdeník Ekonom. O zkorumpovanosti českého prostředí přitom už podnikatelé mluví docela běžně. „Proces reformem se u nás stal nekonečnou stoupy podmazanou fauly v podobě odhalených korupčních a manažerských selhání, která se dají vytáhnout na každého,“ postěžoval si nedávno týdeníku Ekonom šéf společnosti Linet Zbyněk Frolík. A dokonce už i nejbohatší Čech Petr Kellner v úterním rozhovoru pro MF Dnes prohlásil, že v Česku je dnes horší korupce než v Rusku.

Už se to začíná bortit

„Trapná šaškárna kolem věvěček si už nezaslouží žádný komentář,“ láme hůl nad úrovní vládních stran například Radim Jančura, majitel dopravních firem Student Agency a RegioJet. A skeptický je i co se týká odposlechů Bém-Janoušek. „Příště přijdou odposlechy Martina Romana s lidmi z plzeňské Škodovky nebo odposlechy Miroslava Kalouska na téma kšeftů na obraně či s Kapschem. A zase se budeme divit, kde to žijeme,“ nedělá si iluze o budoucnosti. Přesto cítí ve vzduchu změnu. „Nikdo z korupčníků si dneska není jistý, kdy se nějaký jeho telefonní rozhovor objeví

v médiích. Takže mám pocit, že se teď opravdu trochu bortí zdejší pořádky," dodává.

Právě Jančura je dnes jakýmsi spojovacím mostem mezi dvěma nejvýznamnějšími aktivisty z řad byznysmenů, Andrejem Babišem a Karlem Janečkem. Přihlásil se totiž k Babišovu hnutí ANO 2011a zároveň je aktivním členem správní rady Janečkova Nadačního fondu proti korupci. Mimochodem, ten přišel za rok své existence s řadou závažných kauz – odstartoval například pád šéfa pražského dopravního podniku Martina Dvořáka a minulý týden zahájil kvůli pochybné dvoumiliardové zakázce na nový systém sociálních dávek tažení proti ministru práce a sociálních věcí Jaromíru Drábkovi. Vedle Jančury spolupracuje s Janečkem ve fondu i Stanislav Bernard, majitel pivovaru v Humpolci.

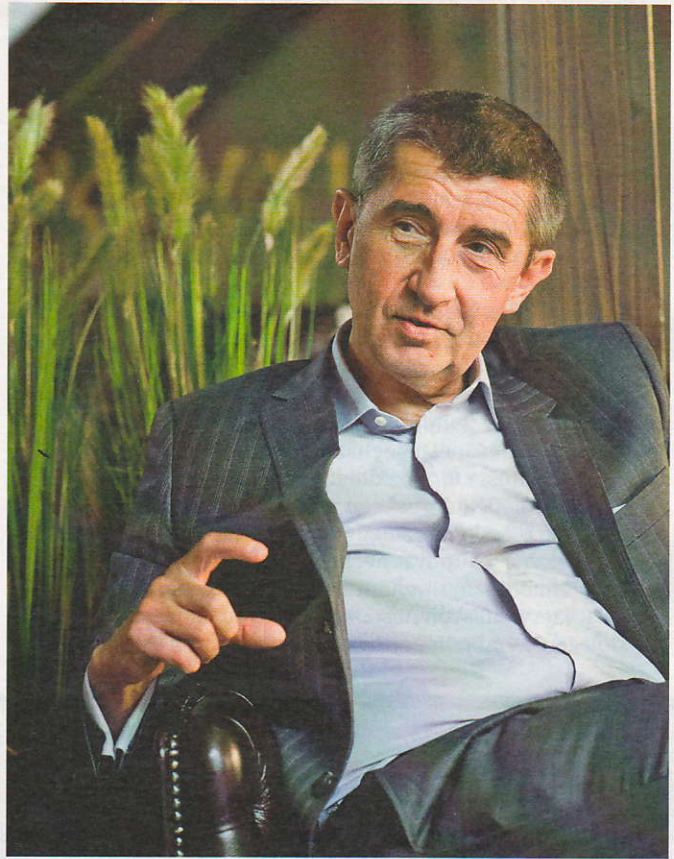
„Babiš a Janeček spolu komunikují, ale jsou každý z úplně jináčího těsta,“ popisuje Jančura oba angažované miliardáře. Janeček chce podle něho změnit svět pomocí protikorupčního fondu a Nadačního fondu na podporu vzdělanosti. „Věřím, že přijde jakási společenská změna a je větší idealista. Což je dobře – když to vyjde, je to super. Pan Babiš je naopak absolutní pragmatik a ví, že jediným způsobem, jak to tady popřeházet, je vyhrát volby a začít řídit firmu jménem Česká republika skutečně manažersky, jako by řídil vlastní podnik. Ty dvě cesty se nevyklučují, ale jsou hodně rozdílné,“ připouští Jančura.

Babišův ledovec

Nechybělo přitom mnoho a současnou politickou garnituru dnes nemuseli chtít odstavit od války jen miliardářští „solisté“, ale jednotná partaj velkopodnikatelů. Babiš totiž loni na jaře – tedy půl roku před vznikem hnutí ANO 2011 – navštívil Janečka a bruselského lobbistu a evropského exkomisaře Pavla Teličku a vyzval je, ať založí politickou stranu, kterou by pak sám z pozadí podporoval. „Říkal jsem jim, ať v tom zdejším bordelu udělají pořádek. Oba to ale odmítli, tak jsem se do toho pustil sám,“ sdělil Babiš týdeníku Ekonom.

Telička loňské Babišovy námluvy potvrzuje. Odmítl je prý proto, že měl tehdy spoustu jiné rozdělané práce i jiné nabídky a rovněž podle svých slov nebyl přesvědčen, že nastal správný čas na tak zásadní rozhodnutí. „Ale myslím, že pan Babiš v tuto chvíli již sehrává pozitivní roli, dává podněty k diskusi, nabourává pokryteckou konformitu establishmentu,“ myslí si Telička. Janeček dal zase loni Babišovi „košem“ proto, že chce politiku ovlivňovat zvenčí jako nezávislá osoba. „V obnovu prostřednictvím politické strany nevěřím. To je na spoustu volebních období a já vidím, že není čas,“ tvrdí šéf protikorupčního fondu.

Zatímco Janeček rozjíždí akce na vyvolání občanských protestů zdola, Babišovo hnutí ANO 2011 boduje u podnikatelských a manažerských elit. Často jde zatím o podporu skrytou. „Mně je to, co dělá Babiš, sympatické. Podporuji ho, ale nemohu to dělat veřejně, protože jsme závislí na veřejných zakázkách,“ řekl týdeníku Ekonom šéf významné české stavební firmy. Podobný postoj podle něho zaujímá i řada dalších jeho přátel – podnikatelů či topmanažerů, kteří pracují třeba u nadnárodních firem a nemohou přímo vstupovat do politiky. „Ale to, co se tady v poslední době děje, třeba všechny ty vyděračské metody, které přinesl do politiky Vít Bárta, to už nelze tolerovat. To už přerostlo mez,“ myslí si zmíněný podnikatel ve stavebnictví.

„Vyzýval jsem loni Karla Janečka a Pavla Teličku k založení strany, ale oni odmítli,“ říká miliardář **Andrej Babiš**, iniciátor hnutí ANO 2011.

●●
Babiš a Janeček jsou každý z úplně jináčího těsta.

Radim Jančura
majitel Student Agency
a RegioJet

Babišovu angažovanost považuje za smysluplnou třeba i Jiří Šimáně, majitel skupiny Unimex a leteckého přepravce Travel Service. „Nemyslím si, že to dělá pro svoje zviditelnění či byznys, prostě si řekl dost a hotovo. Já podpořím každého, kdo bude seriózní, slušný a bude mít šanci s tím něco udělat,“ říká. Babišovo hnutí tak připomíná ledovec, z něhož vyčnívá nad hladinu jen kousek, ale mnohonásobně větší část je skryta pod hladinou. I proto může jeho vstup do politiky dopadnout pro současný establishment stejně, jako před 100 lety náraz pyšného Titaniku.

Před Babišovými recepty naopak varuje Vladimír Kovář, šéf IT firmy Unicorn. Přestože právě on před dvěma lety odvážně upozornil na možnou korupci při obřím tendru Českého statistického úřadu na nové informační systémy pro sčítání lidu (soud ale korupci neprokázal) a dnes se angažuje v hnutí „Podnikáme bez korupce“, radikálních kroků k nápravě systému se obává. „Pana Babiše dobře znám a vím, že to je velice pracovitý a inteligentní člověk. Své firmy zušlechťuje ➤

a dává velký pozor, aby si počínaly efektivně. Ale český stát panu Babišovi nepatří. Není možné uvažovat tak, že vezme nějaké principy a pustíme je někam jinam," domnívá se Kovář. Pro podnikatele je podle něho nejlepší, když jim vládne někdo, kdo nemá žádné ambice a je hlavně spravedlivý. „Jediný způsob, jak toho docílit, je demokracie,“ zdůrazňuje.

Výrazného angažmá bohatých podnikatelů v politice se obává i premiér Petr Nečas. Hovoří dokonce o oligarchizaci české politiky, protože vnímá snahu některých silných ekonomických hráčů uplatňovat svůj vliv přes politické projekty.

Vyměňte politiky, vraťte nám stát

Kovář, Šimáně, Telička, Jančura ani Janeček se přitom profesionálními politiky podle svých slov stát nehodlají. Dávají přednost svému byznysu a nápravu poměrů by nejraději ovlivňovali pouze podporou z pozadí (jen Stanislav Bernard se v minulosti neúspěšně ucházel o senátorské křeslo). Totéž stále tvrdí i Babiš, který na dotaz týdeníku Ekonom, zda nechce jít ve šlépějích ruského miliardáře Michaila Prochorova a ucházet se o český prezidentský post, odpověděl, že sám do politiky aktivně vstupovat nechce.

Přesto těmto byznysmenům nestačí cesta vítkovického Jana Světlíka, který dal svoji nespokojenost s tuzemskými politicko-společenskými poměry najevo přesunem investic z Česka

●●
Pro podnikatele je nejlepší, když jim vládne někdo, kdo nemá žádné ambice a je hlavně spravedlivý.

Vladimír Kovář
majitel firmy Unicorn

do Polska, Slovenska a Indie. Mají chuť otevřeně mluvit do vývoje společnosti – a v tom je nyní následují i další, méně známí podnikatelé.

Například Pavel Kořán, majitel středně velké pražské firmy LaO, zabývající se laserovými systémy a optomechanikou, investoval před měsícem téměř 100 tisíc korun do inzerátu v týdeníku Respekt, aby ventiloval své rozhořčení nad přísnou sankcí od ministerstva financí za nepodstatné daňové zpoždění. Zároveň sepsul pravicovou vládu za zmatky a za porušování předvolebních slibů. „Dříve mě vstup do politiky nelákal, ale za současného marasmu cítím povinnost něco dělat. Během 20 let podnikání jsem zaplatil státu na daních kolem 150 milionů korun a už mi ti zloději a nekompetentní lidé v čele země fakt vadí,“ říká Kořán pro týdeník Ekonom odhodlaně. Spolupracuje již s iniciativami „Vyměňte politiky“ či „Vraťte nám stát“ (v ní se angažuje

Radim Jančura je jakýmsi spojovníkem mezi Janečkem a Babišem. Přidal se k Babišovu hnutí ANO 2011 a zároveň je aktivním členem správní rady Nadačního fondu proti korupci.

i Karel Janeček) a rád by pomáhal propojit dosud izolované ostrůvky odporu v jeden proud. Tvrdí, že do politiky musí vstoupit idealisté a lidé hmotně zabezpečení, kterým nepůjde o rychlé zbohatnutí. „Jako sólisté ale nemají šanci, musí vzniknout strana, která si velice přísným až polovojenským způsobem bude kontrolovat, kdo do ní vstupuje,“ zdůrazňuje. V tom se Kořán shoduje s Radimem Jančurou, podle kterého by každá partaj měla mít svého Karla Randáka (bývalý šéf rozvědky a vrchní investigativce Janečkova protikorupčního fondu), který by lustraval lidi, jimiž se strany obklopují.

I Jančura sází na angažmá majetných lidí, ale rozlišuje mezi nimi. Zatímco u Babiše věří v jeho čisté úmysly, miliardáři Petrem Kellnerem, Danielem Křetínským či Martinem Romanem by si prý tak jistý nebyl. „Ti, kdyby vstoupili do politiky, tak jen proto, aby došlo třeba k výhodné privatizaci ČEZ,“ tvrdí od boku. Kellnera však politika neláká. Jak nejbohatší Čech uvedl pro MF Dnes, je sice rád, že se médiím daří do korupce v tuzemsku rýt, protože prý měl někdy už pocit, „že je to za hranou“, ale od politických aktivit prý zůstane stranou.

Jak dopadnou integrační snahy aktivizujících se českých podnikatelů a kdo všechno se k nim přidá, ukáže až čas. Jedno je ale jisté už dnes. Zatímco agónie politických struktur roste, formuje se tu významná síla, která svým vlivem může suplovat zatím slabou občanskou společnost. A která může v Česku zachránit demokracii dříve, než prohnílé politiky začne lynčovat ulice.